

ಮಳೆನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹ: ನಗರಗಳಿಗೆ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ತಗುಲಿರುವ ಕಳಂಕ

ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರವಾಹ ಹಾನಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ನೀರು ಹರಿಯಬೇಕಾದ ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಎದ್ದುನಿಂತಿವೆ. ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳೂ ಒತ್ತುವರಿಯಾಗಿ ಕಿರಿದಾಗಿವೆ. ಮಳೆ ಬಂದಾಗ ಕಿರುಗಾಲುವೆಗಳ ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿ ನೀರು ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಈಶ್ವರ್

ಮಳೆಗಾಲ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೆಲವು ಬಡಾವಣೆಗಳ ಜನ ನಿದ್ದೆಗೆಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬಂಗಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಮಳೆ ಮೋಹಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಕೋಳಿಗೂಡುಗಳಂತಹ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಮಳೆ ದುಃಸ್ವಪ್ನವೇ ಸರಿ. ಮಳೆನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಕಣ್ಣುಮುಂದೆಯೇ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳು, ಬಟ್ಟೆ ಸರಂಜಾಮುಗಳು ನೀರುಪಾಲಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಕೊಳಕಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿರುವ ನೀರಿನ ಸಂಪುಗಳಲ್ಲೂ ಗಲೀಜು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮರುದಿನ ಒಂದಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ 'ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣ'ದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೆಲವರ ಕೈಗಷ್ಟೇ ಪುಡಿಕೆ ನೋಟು ತುರುಕಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಮೋರಿಯಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚಾಳದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಪೀಣ್ಯ ದಾಸರಹಳ್ಳಿ ಆಸುಪಾಸಿನ ಬಡಾವಣೆಗಳು, ನಾಯಂಡನಹಳ್ಳಿ, ಹೆಣ್ಣೂರು - ಹೀಗೆ ನಗರದ ಒಂದಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನಜೀವನ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಮಳೆಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಬಂದಾಗ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ನೀರು ನುಗ್ಗುತ್ತದೆನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ತಗ್ಗಿಗೆ ಹರಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಕಾಲುವೆ-ಕೆರೆಗಳತ್ತ ಹರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆನೀರು ಪ್ರವಾಹದ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯುವ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಈವರೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯದಿರುವುದೇ ಕೆಲವರಿಗೆ ಲಾಭ ಎನ್ನುವಂತಿದೆ.

ನೀರು ಹರಿಯಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಎದ್ದುನಿಂತಿವೆ. ಆ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪಾಲಿಕೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಹಸಿರುನಿಶಾನೆ ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳ ಮೇಲೂ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಅಂಚುಗಳು ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಒತ್ತುವರಿಯಿಂದಾಗಿ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯಬೇಕಾದ ನೀರು, ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಿ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಕಂದಮೃಗಗಳನ್ನು ಎದೆಗವಚಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವ ತಾಯಂದಿರ ಚಿತ್ರಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಯ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಕಲಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಂದಮೃಗಗಳು ರಾಜ ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗುವ ಘಟನೆಗಳೂ ಆಗಾಗ ವರದಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆ ನತದೃಷ್ಟ ಹಸುಗೂಸುಗಳ ದೇಹವೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಘೋರವನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯಶೈಲಿ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿವೆ. ಇವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆ, ಜನಪರತೆ ರೀತಿಯ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿರುವಂತಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಒತ್ತುವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಒತ್ತುವರಿದಾರರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪಕ್ಕಾತೀತವಾಗಿ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮಳೆ ಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ಹೂಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಪಾಲಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆ ಬಂದಾಗ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕಸ ಹೊರತೆಗೆದು ರಸ್ತೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಮಳೆ ಬಂದಾಗ, ಆ ಕಸದಗುಡ್ಡೆ ಕರಗಿ ಚರಂಡಿಯನ್ನೇ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಗಂಟಲುಕಟ್ಟಿದ ಚರಂಡಿಗಳು, ಗುಂಡಿಬಿದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳು, ಕೊಳಕು ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಮನೆಗಳು - ಇದೆಲ್ಲ ನಗರಗಳಿಗೆ, ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ತಗುಲಿದ ಕಳಂಕದಂತೆ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಾವು ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಕರ್ಮ ಎಂದು ಜನರೂ ಭಾವಿಸಿದಂತಿದೆ.

ಇದೇನು ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ನಗರಗಳ ಹಣೆಬರಹವೂ ಇದೇ. ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಬಡಾವಣೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ಪಾತ್ರವೂ ಇದೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಒತ್ತರಿಸಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು, ಚರಂಡಿಗಳನ್ನೂ ಕಿರಿದುಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಏನಿಲ್ಲ ಕಸವನ್ನು ಮೋರಿ-ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕಸ ಮಳೆನೀರು ಹರಿವಿಗೆ ತೊಡಕಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದಾಗಲೂ, ಮನೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ನುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವ ಖಾಲಿ ಜಾಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸಿಮೆಂಟ್ ಹೊದಿಕೆ ಹೊದಿಸುತ್ತೇವೆ; ಮಳೆನೀರು ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ತಣಿಯುವ ಅವಕಾಶ ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮನೆಯ ತಾರಸಿ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಳಸುವ ಕನಿಷ್ಠ ಬದ್ಧತೆಯೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ದುಬಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮ ಮಳೆನೀರು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಮಳೆನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹದ ಕುರಿತಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ತಮ್ಮ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದಾಗಷ್ಟೇ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ನೈತಿಕಬಲ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

■ ರಘುನಾಥ ಚ.ಹ.